

“kurbağa etrafını bataklık görmek ister”

Prof. Dr. Mithat İdemen
midemen@gmail.com

Ben ve Dervişoğlu bir yıl ara ile İTÜ'ye öğrenci olmuştuk: 1953'te ve 1954'te. Ama tanışmamız uzun yıllar sonra, 1965'te Hasdal'daki yedek subay okulunda oldu. Orada, İstihkâm Okulu Yedek Subay Bölüğü'nde, farklı takımlarda idik. Yatakhanelerimiz, dersanelerimiz, talimlerimiz hep farklı yerlerde idi. Bir gün, nedenini şimdi hatırlamıyorum, tüm Bölük bir arada talimde idik ve dinlenme zamanında Ahmet'le yan yana toprak zemine oturmuş konuşuyorduk. Toprağın üzerine bir şeyler çizdi ve bana devrelerle ilgili bir şeyler sordu. Ben ilgisiz bir tonda, “bilmem” diye cevap verdim. Ama o, sorduğu şeyleri birlikte tartışmamızı ısrarla istiyor gibiydi. Anladığım kadarıyla, kafasına takılmış olan bir konuyu tartışabileceği birini arıyordu ve o kişinin ben olmamı istiyordu. Kısa bir zaman sonra Bölük Komutanının düdük sesi ile kalktık ve kendi takımlarımıza yöneldik. O gün, Ahmet'in bilimsel konuları ısrarla, her koşulda ve her yerde düşünme ve tartışma eğilimine sahip biri olduğunu anlamış ve hayran olmuştum.

Kısa bir zaman sonra okul bitti, kuralar çekildi, herkes şansına göre Türkiye'nin değişik bir yöresine gitti. Benim şansına Darıca'daki Savaş İstihkâm Taburu çıkmıştı. Önce, hem birliğimin Savaş Taburu, hem de görev yerimin bilmediğim bir yer olması beni üzmüştü. Ama birkaç gün sonra, kurayı çektiğim anda yanımda duran ve bana, “güzel bir yer çektin” diyen albayın haklı olduğunu anlamıştım. Kadıköy'den kısa aralıklarla kalkan dolmuşlarla Gebze'ye, oradan da dolmuşlarla Darıca'ya kolay gidilebiliyordu. Darıca, deniz kenarında şirin bir balıkçı köyüydü. Hemen orada bir ev kiraladık ve çocuklarla birlikte orada yaşamaya başladık. İstanbul'daki akrabalarımız ve dostlarımız hafta sonlarında bizi görmeye geliyorlardı. Bir gün Ankara'dan bana, Tabur'a, bir mektup geldi. Gönderen Ahmet'ti. Adresimi nasıl elde etmişti, bir türlü anlayamadım. Bana şu mealde bir şeyler yazmıştı: “Mithat, seni buraya aldirtmak için girişimlerde bulunuyorlar. Senin çocukların var. Ankara'da zorlukla karşılaşılabilirsin. Oradan memnun isen, bu girişimi engellemek için yapabileceğin bir şey varsa, yapmaya çalış.” Önce, kurada o taburu çekmiş olduğuma üzülüyordum, şimdi oradan ayrılma ihtimaline üzülüyordum, hem de çok. Ahmet'e yazdığım cevapta, teşekkür ettiğimi ve Ankara'nın gerçekten, dediği gibi, bizi çok zora sokacağını söylemişim ve eğer kendisi orada o teşebbüsü engelleyecek bir şeyler yapabiliyorsa, yapmasını rica etmişim. Aynı gün, bir de Tabur Komutanımıza gidip Ahmet'in mektubunu anlatmış ve ondan da destek istemişim. Tabur Komutanımız yakında albay olacağı söylenen bir yarbaydı. Onun Tabur'da konuşulan en önemli

forsu, çok yüksek konumda bir generalin akrabası olmasıydı. Komutan beni dinledikten sonra, “elimden geleni yaparım, ama etkili olur mu, bilemem”, dedi. Korkulu geçen birkaç günün sonunda o konuyu unuttuk ve Darıca'da, çocuklarla birlikte, bir buçuk yıl süren mutlu bir tatil geçirdik. O mutluluğu Ahmet'in ilgisine borçluyduk... Benimle sadece Hasdal'da, bir dinlenme molasında, kısa bir süre bir bilimsel konuda, başarısız bir sohbet yapmış olan Ahmet'in bu ilgisi, onun karakterinin başka bir göstergesiydi. Sanırım bu türden ilgiyi tüm tanıdıklarına, özellikle de öğrencilerine karşı her zaman göstermişti.

Asker'den sonra Ahmet Elektrik Fakültesine, ben de Makine Fakültesi'ne, kendi yerlerimize dönmüştük; gene birbirimizden habersizdik. Yıllar sonra, Fahri Korutürk'ün aynı anda imzalamış olduğu kararname ile ikimiz birden doğduğumuzda, Elektrik Fakültesinde, kendi yuvamızda, hocalarımızın yanında bir araya gelmiştik. Fakülte Kurulunun en genç, Kemal Sarioğlu'nun deyimi ile “kısa pantolonlu”, iki üyesi idik. Diğer üyelerin tümü bizim hocalarımızdı. Toplantılarda Ahmet zaman zaman söz alıyor, cesaretle bazı hocalarımızın söyledikleri ile çelişen şeyler söylüyordu. Söyledikleri bazen hemen o gün etkili oluyor ve tartışmalara yön veriyordu; bazen de bir zaman sonra doğrulanıyordu. Bu niteliği ile de bende, çok yüksek düzeyde medeni cesaret sahibi olduğu kanaatinin uyanmasına neden olmuştu.

Zaman zaman onunla aynı komisyonda veya jüride görev alıyorduk. Oralarda, özellikle de tüm üyelerin tanıdığı şahısların terfi veya atamalarının söz konusu olduğu durumlarda, tartışma kızıştığında Ahmet'in söylemiş olduğu bir sözü hiç unutmam ve onun olmadığı yerlerde, “Dervişoğlu derdi ki” diyerek tekrarladım. Bana bir atasözü gibi öğretmiş olduğu o söz şuydu: “kurbağa etrafını bataklık görmek ister”. Ben bu sözü şöyle yorumlamış ve benimsemişim: Bir kişi olmaması gereken konuma getirilirse, orada huzurlu ve rahat olamaz. Bu nedenle de, doğal bir psikolojik sonuç olarak, etrafına kendisinden daha düşük düzeydeki insanları toplamayı tercih eder. Böylece, kısa bir zaman sonra o ortam tümüyle orada olmaması gereken şahıslarla dolar ve yozlaşmış olur. Tanıdığı herkese kanat germeyi şiar edinmiş olan Ahmet'in, bana öğretmiş olduğu bu psikolojik gerçeği de tüm hayatı boyunca, özellikle de çok uzun süren yöneticilik dönemlerinde, kendisine rehber seçmiş olduğuna inanıyorum.

Yeri kolay doldurulamayacak bir çağdaş Türk aydını, bilim adamı, yönetici ve öğretmendi. Gittiği yerde ruhu şad olsun.